

Представники середнього класу відіграють велику роль у прийнятті політичних рішень, обранні нових політичних лідерів та допомагають державі у вирішенні політичних питань.

На сьогоднішній день в Україні тільки формується політичне сприйняття цінності середнього класу, як політичного носія соціал-демократичних принципів.

Список використаної літератури:

1. Политика: Толковый словарь: Русско-английский. – М.: «ИНФРА – М», Издательство «Весь Мир», 2001. – 768 с.
2. Петрищева О.М. Динаміка середнього класу в процесі становлення громадянського суспільства / Вісн. КНУ ім. Т. Шевченка. Філософія, Політологія. – 2006. – Вип. 76-79. – С.223-227
3. Ткаченко Т.П. Середній клас в Україні: історична ретроспектива та сучасний стан // Держава та регіони. – 2007. – № 3. – С. 94-99.

Науковий керівник: старший викладач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н. Денисенко В.О.

Д. М. Багаутдінов

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

КРЕДИТНИЙ РИЗИК ЯК СКЛАДОВА БАНКІВСЬКОГО РИЗИКУ

Банківська діяльність постійно потрапляє під вплив фінансових ризиків, адже саме ці ризики є найбільш розповсюдженими та можуть суттєво впливати на банківську діяльність. Найбільш розповсюдженим серед таких ризиків є кредитний ризик. Кредитні операції є найдохіднішим видом операцій у банківській діяльності. Водночас вони є найбільш ризикованими, тому потребують ґрунтовного вивчення та регулювання на всіх рівнях банківської системи України, знаходження різних шляхів мінімізації кредитного ризику. Саме тому значну увагу необхідно приділяти банківським установам для своєчасного ефективного управління даним ризиком.

Слід звернути увагу на скорингові карти як інструмент контролінгу кредитних ризиків банку. Скорингові карти у сучасному банківському середовищі вважаються одним з невід'ємних інструментів оцінки кредитних ризиків при споживчому та іпотечному кредитуванні. В Україні розвиток кредитного скорингу пов'язують зі згортанням кредитування домогосподарств, що почалося після кризи 2008–2009 років, коли банкам фактично було заборонено кредитувати фізичних осіб в іноземній валюті, а національна валюта девальвувала на 60%, що суттєво підвищило кредитні ризики та ускладнило процедуру їх оцінки. Споживче кредитування, яке за сталих цін на імпорتنі товари пережило новий сплеск у 2011–2013 роках, вимагало від банків значного підвищення швидкості прийняття рішень без зниження якості кредитного портфелю. Саме тому більшість провідних вітчизняних банків, в цей час, починають активно впроваджувати скорингові карти, однак, масштабна криза у банківській системі 2014-2016 років практично зупинила будь-яке кредитування економіки.

Для банківської системи розвинутих країн кредитний скоринг – це не лише підтримка рішень щодо видачі кредиту, але й постійне управління кредитним ризиком (інформаційна підтримка, координація рішень, моніторинг та контроль) та стратегія погашення боргу. Як бачимо, кредитний скоринг – це не лише розробка анкет та формування математичної моделі, а постійна кропітка робота над вдосконаленням всього інструментарію кредитного скорингу та бізнес-процесів пов'язаних з ним, яка, на нашу думку, цілком відповідає філософії контролінгу ризиків.

На думку Н.П. Шульги ризик-контролінг у банку є одночасно підсистемою інтегрованої системи управління ризиками та контролінгу і пов'язаний не тільки з виміром ризиків, але й частково з методичним, інформаційним забезпеченням ризик-менеджменту та контролем за банківськими ризиками [1, с.466-467].

Очевидно, що існуючі скорингові карти потребують постійного перегляду з огляду на вищеописані фактори, однак сучасні дослідження вказують на негативний ефект від частого оновлення скорингових карт [2, с 8-9]. Автори зазначають, що частота зміни наповнення скорингових карт суттєво впливає на рівень їх точності.

Підводячи підсумки, варто відзначити, що важливість використання скорингових моделей при оцінці, моніторингу та контролю кредитних ризиків комерційних банків не викликає жодних сумнівів, як у науковців так і у практикуючих банкірів. Імплементация та підтримка скорингових карт найкраще реалізується через механізм контролінгу ризиків у банку.

Сучасні скорингові карти за своїм наповненням суттєво не відрізняються від тих, що використовувались у середині ХХ ст., на нашу думку, їх потрібно суттєво доповнювати, в першу чергу, шляхом врахування біхевіористичних особливостей індивідуума, а саме формулювати анкети позичальника таким чином, щоб була можливість оцінити його схильність до ризику. Крім того, важливо враховувати особливості кожного конкретного регіону країни (особливо для системних банків), оскільки менталітет людей у різних частинах країни суттєво відрізняється, а отже, відрізняється і ставлення до свої боргів.

Список використаної літератури:

1. Шульга Н.П. Контролінг ризиків у вітчизняних банках / Н.П.Шульга // Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. Спец. вип., присвяч. Міжнар. наук.-практ. конф. "Контролінг у бізнесі: теорія і практика". – К.:КНЕУ. – 2008. –С.464-471.

2. E.Huang, C.Scott Credit Risk Scorecard Desing, Validation and User Acceptance – A Lesson for Modellers and Risk Managers/ Huang F., Scott C. // Retail Decision Science, HBOS Bank, UK [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://pdfs.semanticscholar.org/3d17/e2d7537ed76687e660c2a58d38ee37a52c5f.pdf>

Науковий керівник: доцент кафедри моделювання економіки і бізнесу, к.т.н., доцент
Гадецька З. М.

І. П. Базик

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ КЛАСТЕРНОГО МЕТОДУ ДЛЯ АНАЛІЗУ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ

Нині ринок криптовалют розвивається неймовірно швидко, проте дієвих та загальноновизнаних методів для його аналізу поки що не існує. У цьому дослідженні зроблено спробу дослідити крипторининок за допомогою кластерного аналізу. Цей метод дозволяє простежити взаємозв'язки між різними криптовалютами, наприклад, такими як: BTC (біткоїн), LTC (лайткоїн), XRP (ріпл), BNB (бітбар) та інші. Як наслідок, виникає можливість визначити, які валюти мають схожі тенденції до змін у минулому і теперішньому і, відповідно, які перспективи їх розвитку можна очікувати у майбутньому.

Результати дослідження можуть слугувати підґрунтям для визначення взаємозв'язків між певними валютами та для прийняття рішень щодо купівлі-продажу одних валют, враховуючи зміни цін на інші, і, як наслідок, отримувати дохід від кожної такої операції. Іншим прикладом застосування цієї інформації є можливість проаналізувати, які з валют (особливо нещодавно створених) можуть зникнути з ринку (фактично знецінитись) у найближчий час. Тобто, якщо нещодавно створена валюта буде знаходитись в одному кластері і мати сильний зв'язок з валютою, що зникла то ймовірність того, що вона також зникне буде досить великою, хоча це і не стовідсоткова ймовірність.

Для здійснення кластеризації було взято вартість кожної криптовалюти за однаковий проміжок часу. Період спостереження – починаючи з 04.08.2013 по 14.09.2018 рік. Для побудови дерева було обрано 24 валюти, які були створені у різні періоди часу та з різних ціннових категорій. Все це зроблено для того, щоб відкинути можливість некоректної побудови дерева, адже основні 10-15 валют мають схожі тенденції на даний момент часу. Результати побудови відображено на рисунку1.